

Společenské vědy

Charakteristika předmětu

Předmět Společenské vědy je zařazen do výuky 1. a 2. ročníku. Časová dotace je určena učebním plánem oboru v kapitole 4. Cílem předmětu je pochopit a orientovat se v základních kapitolách společenských věd, jako jsou filosofie, psychologie, právo, ekonomie a mezinárodní vztahy, a schopnost uplatnit získané poznatky v reálném životě, stejně jako pochopit provázanost jednotlivých kapitol mezi sebou.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova

Kompetence k učení

Učitel:

- Učitel se spolu s žáky zabývá tématy, která vyžadují originální a jedinečná řešení, ke kterým je třeba přistupovat nezaopatřetě,
- Skrze pozitivní hodnocení motivuje žáky k další práci a přistupovat k ní kriticky,
- Vede žáky k účasti na projektech a samostatné práci, během nichž vyhledávají a selektují relevantní informace z různých pramenů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Poskytuje žákovi dostatečné množství různých (i cizojazyčných) pramenů pro srovnání a kritické vyhodnocení informací,
- Pomáhá žákovi analyzovat, srovnávat a interpretovat získané informace,
- Nabádá žáka k samostatnému řešení problémů.
- Využívá vlastních zkušeností při formulaci modelových situací, které vedou žáka k samostatnému rozhodování o vhodnosti dostupných řešení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Zařazuje vhodná témata k diskusi vztahující se nejen k aktuálnímu dění ve společnosti a pomáhá žákovi kriticky vyhodnocovat informace a využít je v prospěch svůj i ostatních členů společnosti,
- Vede žáka k otevřenosti při vyjadřování vlastního názoru.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vede žáka k toleranci a respektování schopností a potřeb ostatních členů společnosti.
- Zadává žákům takové úlohy, které vyžadují týmovou spolupráci i dělbu práce,
- Podporuje žáky v jejich aktivitě a dobré interpersonální vztahy.

Kompetence občanské

Učitel:

- Podporuje žáka ve sledování aktuálního společenského a politického dění a k účasti v něm

Kompetence pracovní

Učitel:

- Vede žáky pravidelně zadávanými úkoly k systematické práci,
- Pozitivním přístupem a neustálou podporou motivuje žáka k další práci.

Společenské vědy

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
OSZ – Člověk jako jedinec	Objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka.	Charakterizuje psychologii jako vědu. Vysvětlí základní metody psychologického výzkumu.	podstata lidské psychiky		
	Porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví.	Orientuje se v psychické struktuře osobnosti.	osobnost člověka	OSV – P <i>oznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i>	
	Vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat.	Objasní podstatu psychických procesů osobnosti při odrážení objektivní reality i jejich poruchy.	podstata lidské psychiky	OSV – P <i>oznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i>	
	Výchova ke zdraví – Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	Uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.	Uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.		
OSZ – Člověk ve společnosti	Uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem.	Vysvětlí podstatu sociologie jako vědy o lidské společnosti. Objasní proces socializace.	společenská podstata člověka		
	Objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích.	Popíše sociální vazby.	sociální struktura společnosti		
	Posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a desktruktivní.	Vysvětlí skupinovou dynamiku. využívá asertivních technik v sebeprosazování	sociální struktura společnosti	MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů	

Společenské vědy

	Objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně–patologického chování na jedince a společnost.	Orientuje se ve vývoji sociální struktury společnosti v dějinách a současnosti.	sociální problémy a procesy		
OSZ – Občan ve státě	Rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády).	Vysvětlí teorie vzniku státu, jeho podstatu, funkce, typy podle struktury.	stát		
	Vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje.	Objasní princip ústavy.	stát		
	Objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR.	Objasní demokratické typy států.	stát, demokracie		
	Vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě.	Porovná demokratický a totalitní stát.	demokracie		
	Objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií.	Vymezí základní znaky demokracie.	demokracie		
		Vysvětlí nebezpečí ideologií.	ideologie	<i>MV – Média a mediální produkce</i>	
	Rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů.	Objasní princip demokratického státu jako občanské společnosti.	lidská práva	<i>OSV – Morálka všedního dne</i>	
	Uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu.	Podá informace o politických stracnách, sdruženích, církvích, OPS, apod.	instituce občanské společnosti	<i>OSV – Spolupráce a soutěž</i>	
	Vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů v životě obce či širších společenstvích.	Vysvětlí vznik, financování, podstatu a zánik politické strany.	politický život ve státě		
Rozliší typy voleb.		volby			

Společenské vědy

	Obhajuje svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování.	Orientuje se v Listině práv a svobod.	porušování a ochrana lidských práv		
		Dokáže rozpoznat jednání, které lidská práva porušuje či omezuje.		OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	
	Uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady.	Vysvětlí fungování místní samosprávy.	úřady	OSV – Sociální komunikace	
		Vysvětlí fungování státní správy.			
OSZ – Občan a právo	Objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy.	Vysvětlí pojmy právo a spravedlnost.	právo a spravedlnost		
		Objasní právní vědomí, právní řád.		OSV – Morálka všedního dne	
	Uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují.	Objasní právní řád.	právo a spravedlnost		
		Chápe fáze legislativního procesu.			
	Rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady.	Vysvětlí rozdíl mezi fyzickou a právnickou osobou.	právo v každodenním životě		
	Vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství), i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů.	Orientuje se v právní problematice manželství a rodinného práva.	právo v každodenním životě		
	Na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek.	Orientuje se v základech občanského práva.	právo v každodenním životě		
	Rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení.	Zná rozdíl mezi občanským a trestním soudním řízením.	orgány právní ochrany		
	Rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postížitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti.	Sdělí informace týkající se trestního práva.	orgány právní ochrany		
Rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet.	Rozlišuje způsobilost k právním úkonům a právům a povinnostem.	orgány právní ochrany			

Společenské vědy

	Ve svém jednání respektuje platné právní normy.	Uvědomuje si následky porušení platných právních norem a předpisů.	právo v každodenním životě	OSV – Morálka všedního dne	
OSZ – Mezinárodní vztahy, globální svět	Objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy.	Vysvětlí podstatu EU.	EU	MVGES – Žijeme v Evropě	
	Rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti.	Vyjmenuje orgány EU a jejich funkci.	orgány EU jednotná evropská měna		
	Posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva.	Kriticky zhodnotí klady a zápory členství v EU.	proces integrace		
	Uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR.	Vyjmenuje další mezinárodní organizace a zhodnotí jejich význam.	mezinárodní organizace – NATO, OSN, aj.	MVGES – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	
	Uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí.	Vyjmenuje možnosti podpory českých občanů v zahraničí.	příčiny, projevy, důsledky globalizace		
OSZ – Úvod do filosofie a religionistiky	Objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka.	Chápe podstatu filosofie.	základní filozofické otázky	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
		Rozliší rozdíl mezi postojem k realitě v mýtu a náboženství.	podstata filozofie		
	Rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení.	Má informace o základních filozofických směrech a představitelech jednotlivých směrů.	antická, středověká, novověká filozofie soudobé filozofické směry		
	Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem.	Dokáže rozlišit etické jednání z hlediska norem.	etika	OSV – Morálka všedního dne	
	Rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a	Má informace o základních náboženských směrech.	základní (judaismus, křesťanství, islám, hinduismus) a jiné náboženské směry		

Společenské vědy

	rozezná projevy sektářského myšlení.	Rozezná projevy sektářského myšlení.			
Člověk a svět práce – Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu.	Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu.	Makroekonomika daňový systém sociální a zdravotní pojištění sociální dávky zaměstnanost		
	Rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje.	Rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje.			
	Uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty	Uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty			
	daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění.	daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění.			
	Uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok.	Uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok.			
	Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá.	Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá.			
Člověk a svět práce – Finance	Používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku.	Používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku.	platební metody, akciový trh, investice, příjmy a výdaje rozpočet, přebytek a schodek rozpočtu trh spotřebitel a jeho práva úvěry a pojistky úrokové sazby		
	Uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů.	Uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů.			
	Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti.	Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti.			
	Navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti.	Navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti.			OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
	Na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu).	Na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu).			

Společenské vědy

Vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení.	Vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení.		MV – Účinky mediální produkce a vliv médií	
Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN.	Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN.			
Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby.	Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby.		MV – Mediální produkty a jejich významy	
Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank.	Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank.			
Využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních, technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku.	Využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních, technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku.			